

**NOVE VRSTE HROŠČEV (COLEOPTERA) ZA FAVNO SLOVENIJE
IZ NARAVNEGA REZERVATA ŠKOCJANSKI ZATOK PRI KOPRU**

Slavko POLAK¹, Savo BRELIH†

¹ Notranjski muzej Postojna, kolodvorska cesta 3, SI-6230 Postojna,
e-mail: slavko.polak@guest.arnes.si

Izvleček – V Naravnem rezervatu Škocjanski zatok pri Kopru je bilo v letih 2010 in 2012 najdenih pet vrst hroščev, ki predstavljajo favnistične novosti v slovenski favni: *Anthracus quarnerensis*, *Agonum atratus*, *Polystichus connexus*, *Eretes griseus* in *Erodius siculus* ssp. *dalmatinus*.

KLJUČNE BESEDE: Coleoptera, Škocjanski zatok, Slovenija, nove najdbe

Abstract – BEETLE (COLEOPTERA) SPECIES NEW TO THE SLOVENIAN FAUNA FROM NATURE RESERVE ŠKOCJANSKI ZATOK NEAR KOPER

In the Nature reserve Škocjanski zatok near Koper, five beetle species new to Slovenian beetle fauna, *Anthracus quarnerensis*, *Agonum atratus*, *Polystichus connexus*, *Eretes griseus* and *Erodius siculus* ssp. *dalmatinus*, have been found in 2010 and 2012.

KEY WORDS: Coleoptera, Škocjanski zatok, Slovenia, new records

Škocjanski zatok je bil pred desetletji namenjen zasutju in pozidavi. Zaradi prizadevanj naravovarstvenikov je bilo območje ohranjeno in leta 1998 zavarovano (Mozetič s sod. 2010). Z renaturacijo, ureditvijo in razglasitvijo za naravni rezervat leta 2007 je območje postalo največje sklenjeno brakično in sladkovodno močvirje na slovenski obali (Mozetič s sod. 2010) ter kot tako izjemno območje, namenjeno izključno ohranjanju narave. Pri raziskavah favne metuljev in hroščev v letih 2010 in 2012 smo v območju zabeležili več kot 300 vrst hroščev, med njimi najmanj 5 vrst, ki so novosti v slovenski favni.

Sl. 1: *Anthracus quarnerensis* (Reitter, 1884), Škocjanski zatok pri Koprju, brakična laguna, 9. 6. 2010, legit. S. Polak, Coll. Notranjski muzej Postojna. Foto: S. Polak.

Fig. 1: *Anthracus quarnerensis* (Reitter, 1884), Škocjanski zatok near Koper, brackish lagoon, 9.6.2010, legit. S. Polak, Coll. Notranjski muzej Postojna. Photo: S. Polak.

KREŠIČI (CARABIDAE)

Anthracus quarnerensis (Reitter, 1884)

Ta drobna vrsta krešiča (slika 1) je endemit obal severnega in severovzhodnega Sredozemlja. Znana je iz sredozemskih obal Francije, Italije ter Istre, Kvarnerja, Dalmacije do Črne gore in Albanije (Müller 1926; Ratti 1983). Živi v vlažnih močvirskih okoljih, tudi v brakičnih. Nastopa v dveh generacijah, prvi od aprila do maja ter v drugi novembra. Pri nočnih raziskavah Škocjanskega zatoka nam je dne 26. 5. 2010 in 9. 6. 2010 vrsta množično priletavala na luči. Kot kaže, je obdobje parjenja te vrste na slovenski obali konec maja in v začetku junija. Verjetno je vrsta prisotna tudi v drugih brakičnih okoljih na obali. Več primerkov je shranjenih v zbirki Notranjskega muzeja Postojna in v Osrednji zbirki hroščev Slovenije (PMS).

Agonum atratus (Dufschmidt, 1812)

Vrsta je razširjena ob obalah južne Evrope do Kavkaza. Je stenotop in živi v vlažnih, zlasti halofilnih obalnih habitatih in je v bližini Slovenije znana z obal

Jadranskega morja od Ravene do Tržiča (Ratti 1983) in Istre na Hrvaškem (Müller 1926). Pri naših raziskavah Škocjanskega zatoka je bil na obrobju brakične lagune 13. 7. 2010 ujet le en osebek (slika 2). Nahaja se v zbirki Notranjskega muzeja Postojna.

Polystichus connexus (Fourcroy, 1785)

Poleg več primerkov zelo redke vrste *Zuphium olens*, v Sloveniji znane le iz okolice Škocjanskega zatoka (Kapla 2004), nam je dne 20. 7. 2012 na luč ponoči priletel tudi en osebek vrste *Polystichus connexus* (slika 3). O pojavljanju te vrste v Sloveniji doslej ni bilo zapisa, čeprav jo je v bližini Kopra zasledil že A. Kapla (ustno). Vrsta

Sl. 2: *Agonum atratus* (Dufschmidt, 1812) Škocjanski zatok pri Kopru, brakična laguna, 13. 7. 2010, legit. S. Polak, Coll. Notranjski muzej Postojna. Foto: S. Polak.

Fig. 2: *Agonum atratus* (Dufschmidt, 1812) Škocjanski zatok near Koper, brackish lagoon, 13.7.2010, legit. S. Polak, Coll. Notranjski muzej Postojna. Photo: S. Polak.

Sl. 3: *Polystichus connexus* (Fourcroy, 1785), Škocjanski zatok pri Kopru, sestoj trstičja, 20. 7. 2012, Foto: S. Polak.

Fig. 3: *Polystichus connexus* (Fourcroy, 1785), Škocjanski zatok near Koper, reeds, 20.7.2012, Photo: S. Polak.

živi v vlažnih okoljih, kot so trstičja in bonifike. Navadno se primerki zadržujejo pod kupi naplavin ter kosi lesa in globoko zakopanimi kamni. Nastopa v dveh generacijah in sicer pomladanski in jesenski. Primerek se nahaja v zbirki Notranjskega muzeja Postojna.

KOZAKI (DYTISCIDAE)

Eretes griseus (Fabricius, 1781)

Ponoči dne 18. 8. 2010, na nasipu med sladkovodnim in brakičnim delom lagune Škocjanskega zatoka, je na luč priletel kozak srednje velikosti. Primerek je bil fotografiran (slika 4), a ni bil shranjen. Šele leta 2012 je bilo na osnovi fotografije ugotovljeno, da pripada rodu *Eretes* Laporte, 1833, ki v Sloveniji doslej še ni bil zabeležen.

Sl. 4: *Eretes griseus* (Fabricius, 1781), Škocjanski zatok pri Kopru, sestoj trstičja, 18. 8. 2010, Foto: S. Polak.

Fig. 4: *Eretes griseus* (Fabricius, 1781), Škocjanski zatok near Koper, reeds, 18.8.2010, Photo: S. Polak.

Rod ima kozmopolitsko pantropsko razširjenost in redki primerki ulovljeni v Evropi so bili do revizije rodu (Miller 2002) opredeljeni kot vrsta *Eretes sticticus* sensu auct. nec Linné, 1767. Revizija, temelječa zlasti na genitalnih strukturah, je pokazala, da primerki, ki se pojavljajo v južni Evropi, pripadajo vrsti *Eretes griseus*, ki živi zlasti v Afriki in Aziji. Vrsti je mogoče razločiti tudi po obsegu črnih lis na pokrovkah (Miller 2002). Sorodna vrsta *Eretes sticticus* živi izključno v Afriki ter Mali Aziji in v Evropo sega le do Cipra. Za rod *Eretes* je značilen hiter razvoj in zelo kratek larvalni stadij ter stadij bube, kar je prilagoditev na pogosto efemerne razmere vodnih teles v aridnih okoljih (Miller 2002). Ličinke se hranijo plenilsko z različnimi žuželkami in raki, odrasli pa pogosto tudi z mrtvimi ribami (Miller 2002). Odrasli osebki imajo izjemno disperzijsko sposobnost in se lahko pojavljajo tudi v zelo oddaljenih in izoliranih občasnih vodnih lužah. Tovrstne razmere vrsta verjetno najde tudi na slovenski obali in pričakovati je, da opazovanje te vrste v Sloveniji ne bo ostalo osamljeno. Primerki rodu *Eretes* so znani tudi z otoka Paga v Dalmaciji in Livanjskega polja v Hercegovini (Kajzer 2001) ter iz okolice Benetk v Italiji (Ratti 1989).

ČRNIVCI (TENEBRIONIDAE)

Erodius siculus ssp. *dalmatinus* Solier, 1834

Najdba dveh primerkov te vrste črnivca dne 26. 5. 2010 je svojevrstno presenečenje, saj te mediteranske vrste na slovenski obali nismo pričakovali. Znana nahaja-

Sl. 5: Primerek črnivca vrste *Erodius siculus* ssp. *dalmatinus* Solier, 1834. Škocjanski zatok pri Kopru, sestoj trstičja, 26. 5. 2010, legit S. Polak, coll. Notranjski muzej Postojna. Foto: S. Polak.

Fig. 5: Specimen of darking beetle *Erodius siculus* ssp. *dalmatinus* Solier, 1834. Škocjanski zatok near Koper, reeds, 26.5.2010, legit S. Polak, Coll. Notranjski muzej Postojna. Photo: S. Polak.

lišča so v sredozemskih predelih Italije in ob hrvaški obali. Oba primerka sta bila najdena skupaj na nasipu v osrednjem delu Škocjanskega zatoka. Navkljub intenzivnim raziskavam hroščev tega območja v letu 2012 te vrste nismo več zasledili. En primerjek je shranjen v zbirki Notranjskega muzeja Postojna (slika 5), drugi pa v Osrednji zbirki hroščev Slovenije (PMS).

Zahvale

Poglobljene raziskave favne hroščev Naravnega rezervata Škocjanski zatok je omogočil upravljavec zavarovanega območja, Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije. Zahvaljujeva se kolegom iz društva, ki so občasno sodelovali pri vzorčenju favne hroščev tega območja ter Lojzetu Kajzerju in Giorgiu Colombetti za pomoč pri preverjanju pravilnosti določitve.

Literatura

- Kajzer, A.**, 2001: Prispevek k poznavanju vodnih hroščev (Coleoptera: Hydrocantheres) Slovenije in dela Balkana. *Acta entomologica slovenica*, 9 (1): 83-99.
- Kapla, A.**, 2004: Nove vrste křešičev v favni Slovenije (Coleoptera: Carabidae). *Acta entomologica slovenica*, 12 (1): 161-165.
- Miller, K.B.**, 2002: Revision of the Genus *Eretes* Laporte, 1833 (Coleoptera: Dytiscidae). *Aquatic Insects*, Vol. 24, No. 4, 247-272.
- Mozetič, B., N. Šalaja, M. Kaligarič, B. Lipej, S. Polak, L. Lipej, B. Vidmar, M. Župančič, B. Marčeta in O. Fritz**, 2010: *Zeleno srce Kopra: vodnik po naravnem rezervatu Škocjanski zatok*. Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Ljubljana. 1-50.
- Müller, G.**, 1926: I Coleoteri della Venezia Giulia. Parte I: Adepfaga. *Studi Entomol.* (Trieste), 1(II): 1-306.
- Ratti, E.**, 1983: Ecologia e geonomia dei Carabidi alofili delle coste Adriatiche. *Atti Mus. Civ. Stor. Nat. – Trieste*, Vol. 35, 121-140.
- Ratti, E.**, 1989: Catalogo dei Coleoteri della Laguna di Venezia. IV- Harpalidae, Gyrididae, Dytiscidae. *Lavori- Soc. Ven. Sci. Nat.*, Vol. 14 (1), 87-100.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Acta Entomologica Slovenica](#)

Jahr/Year: 2014

Band/Volume: [22](#)

Autor(en)/Author(s): Polak Slavko, Brelj Savo

Artikel/Article: [Nove vrste hros?ev \(Coleoptera\) za favNo sloveNije iz NaravNega rezervata SkoCjaNski zatok pri kopru 115-120](#)